

dzherelo do vyvchennia istorii knyhozbirni «Studionu» (1909-1940). Zapysky Lvivskoi natsionalnoi naukovoï biblioteki Ukrainy imeni V. Stefanyka. 2008. № 1. S. 459–478.

15. Kravchenko Ya. Khudozhnyk-neovizantyst Petro Kholodnyi-starshyi: shtrykhy do portretu. Visnyk Lvivskoi natsionalnoi akademii mystetstv. 2019. Vyp. № 42. S. 61–65.

16. Lasovskiy V. Zavvahy pro suchasne mystetstvo. Karby. Lviv. 1933. Ch. 1. S. 14–15.

17. Maliutsa A. Samostiinist natsionalnogo mystetstva. Karby. Lviv. 1933. Ch. 1. S. 16–17.

18. Prohrama maisterni monumentalnogo mystetstva M.Boichuka na 1922–1923 rr. Obrazotvorche mystetstvo. 1991. № 6. S. 39–40.

19. Promova mytropolity Sheptytskoho na vidkrytti Natsionalnogo muzeiu: «Z istorii i problem nashoi shtuky». Dilo. Ch. 279. S. 1–3.

20. Sydor O. Ilarion Svientsitskyi i restavratsiina sprava v Natsionalnomu muzei u Lvovi. Pamiatky Ukrainy. 1996. № 3–4. S. 106–109.

21. Sokoliuk L. Problema syntezu mystetstv ta yii znachennia v systemi suchasnoi mystetskoï osvity v Ukraini. Tradytzii ta novatsii u vyshchii arkhitekturno-khudozhnii osviti. Kharkiv. 1998. Vyp. 1. S. 47–48.

22. Stoliarchuk N. «Neovizantyzm» Mykhaila Boichuka: istoryko-kulturni ta khudozhno-estetichni zasady. Naukovyi visnyk Volynskoho natsionalnogo universytetu imeni Lesi Ukrainky. 2012. № 15. S. 180–185

23. Tsentralnyi derzhavnyi istorychnyi arkhiv u m. Lvovi. Spr. 101 Lysty khudozhnyka Boichuka M. do Sheptytskoho A. (1905–19104), 1–61 ark.

24. Tsentralnyi derzhavnyi istorychnyi arkhiv u m. Lvovi F. 358 Sheptytskyi Andrei (Roman-Mariia-Oleksandr) (1865–1944), hraf, mytropolyt Halytskyi hreko-katolytskoi tserkvy, kulturnyi i tserkvoniy diiach, metsenat, diisnyi chlen NTSh

25. Tsentralnyi derzhavnyi istorychnyi arkhiv u m. Lvovi F. 684 Protoihumenat monastyriiv Chynu sv. Vasyliia Velykoho, m. Lviv. Op. 2. Spr. 85. Litopys monastyria sv. sviashchenomuchenyka Yosafata Studiiskoho Ustavu u Lvovi, vul. Petra Skarhy, Ch. 2a (1904–1945), 1–84 ark.

26. Idei, smysly, interpretatsii obrazotvorchoho mystetstva: Ukrainska teoretychna dumka XX stolittia: Antolohiia / uporiad. R. M. Yatsiv. Lviv : Prostir-M, 2019. Ch. 3. 960 s.

27. Iatsiv R. Ukrainske mystetstvo KhKh stolittia. Idei, yavyscha, personalii. Lviv [b.v.]. 2006. 351 s.

MYKHAILO BOYCHUK'S NEO-BYZANTISM IN THE CONTEXT OF THE UKRAINIAN NATIONAL STYLE FORMATION (POLEMICS IN THE PERIODICS OF THE 1930 S')

Benyakh Nataliia – Head of the Art Wood Department of Lviv National academy of Arts, Docent, Candidate of Art Criticism (PhD)

Benyakh Ustym-Anastasiy – Master of Fine Arts, decorative arts, restoration

The strength of the master's individuality, the formation of the method and his own views on the Ukrainian art development in the first third of the 20 th century illuminates well the Lviv period of M. Boichuk's creativity in 1910-1914. At this time, the artist's searches in the stylistic and compositionally formal dimension of creative realization are important. The artist had just returned from the so-called artistic laboratory in Paris, where deep processes of formation of new stylistic trends in art took place, so it was a time of self-awareness and self-expression in the creative face of Ukrainian art. Ukrainian art of the first third of the 20 th century is characterized by number of significantly new, compared to the previous period, features. One of the main is the formation of the Ukrainian national style, the influence of the modernism aesthetics on the work of contemporary artists. The article analyzes the easel and monumental works of the artist of the Lviv period, his reflections and the search for an author's writing, which is based on the principles of neo-Byzantism. The critical articles of A. Maliutsa, M. Golubets, D. Ivantsev, M. Voronoi, V. Lasovsky, P. Kovzhun concerning the problems of the development of Ukrainian art in the first half of the 20 th century were analyzed. Particular attention is paid to the Ukrainian national style formation as well as to terminology, directions and personalities.

Key words: fine art, neo-Byzantism, Ukrainian national style, work of Mykhailo Boychuk.

Надійшла до редакції 22.05.2024 р.

УДК 748:666.1.058:159.937 А.Бокотей

ОБРАЗНИ ДОМІНАНТИ У МОНУМЕНТАЛЬНИХ КОМПОЗИЦІЯХ АНДРІЯ БОКОТЕЯ «ТАЙНА ВЕЧЕРЯ» ТА «ТЕРАКОТОВА АРМІЯ»

Смакова Людмила – аспірантка, Львівська національна академія мистецтв, м. Львів

<https://orcid.org/0000-0001-7226-1793>

DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v48i.756>

lyudmila_smakova@lnam.edu.ua

Розглянуто монументальні композиції Андрія Бокотей 2018-2021 рр., зокрема «Тайну вечерю» та «Теракотову армію». Проаналізовано інспіраційні витoki образних рішень автора, а також акцентовано на високому рівні художньої склопластики та її значенні на міжнародній арені. Визначено що, масштабні художні роботи уособили вершину інтелектуально-духовної діяльності автора та по-новому розкривають можливості матеріалу. Представлено фаховий мистецтвознавчий аналіз однойменних композицій «Тайна вечеря» 2018 та 2021 рр. Окреслено сюжетні домінанти та проаналізовано видозміну їх інтерпретацій у контексті культуротворчих процесів.

Ключові слова: творчість Андрія Бокотєя, художнє скло, «Тайна вечеря», «Теракотова армія», міжнародний рух студійного скла, декоративно-прикладне мистецтво, образні домінанти, культуротворчий процес.

Постановка проблеми. Українське художнє скло – унікальне культурно-мистецьке явище, що динамічно розвивається та набуває популярності за кордоном. Випускники єдиної в Україні профільної кафедри презентують свої творчі доробки на міжнародних симпозиумах, форумах та резиденціях, а «львівська школа» стала культурним маркером, який уособлює поєднання традицій гутництва та експериментальних підходів до створення робіт. Важливу роль у цьому процесі відіграв міжнародний студійний рух, який активно поширився США та Європою у середині ХХ ст. та до сьогодні є провідною тенденцією світового склярства. Піонером цього мистецького явища в Україні є Андрій Бокотєй. Його творчий феномен надихає вже декілька поколінь художників. Проте, важливо прослідкувати наскрізні сюжетні домінанти у творчості митця, символізм його композицій. Унікальні експерименти з формою, об'ємом та образами є багаторівневим й цінним не лише у контексті України, а й у вимірі міжнародної професійної спільноти. Отже, актуальність дослідження зумовлена новаторськими монументальними композиціями А. Бокотєя «Тайна вечеря» та «Теракотова армія» які, спричинили культурний резонанс, що підтверджує необхідність їх якісного мистецтвознавчого аналізу.

Огляд останніх досліджень та публікацій. Царина художнього скла є об'єктом дослідження порівняно невеликого кола мистецтвознавців. А. Бокотєй, знакова постать в українському мистецтві, неодноразово був згаданий у наукових розвідках відомої мистецтвознавиці З. Чегусової. Зокрема дослідниця присвятила публікацію виставці однієї роботи митця, у рамках якої публіці вперше була представлена композиція «Тайна вечеря» 2018р. [8]. Натомість М. Бокотєй звертається до творів А. Бокотєя у контексті дослідження авторського скла та аналізу особливостей міжнародного студійного руху [1, 2]. Також для цієї праці були важливими наукові розвідки стосовно сюжетів Тайної вечері та Теракотової армії у світовому мистецтвознавстві [3, 10, 11]. Проте, створення нових монументальних скляних скульптур зумовило потребу подальших досліджень та їх репрезентацію у фаховій науковій спільноті.

Метою статті є визначити образні домінанти у монументальних композиціях А. Бокотєя «Тайна вечеря» та «Теракотова армія» й проаналізувати їх у культурному контексті.

Виклад основного матеріалу. Звертаючись до витоків міжнародного студійного руху варто зазначити, що на початках він передбачав створення експериментальних авторських композицій у майстернях-студіях поза межами тиражних виробництв. Проте, кожна країна сприйняла загальні тенденції по-своєму та адаптувала відповідно до культурного контексту. Так, європейська школа більше тяжіє до образотворчого вирішення формотворчих завдань і питання власноручного створення для них не є ключовим (дизайн відіграє першочергову роль). Натомість, роботам американських митців притаманна декоративність та сміливість у підходах до відображення творчих задумів [2; 7-8]. Насамперед важливо зазначити, що одним із піонерів міжнародного студійного руху в Україні є А. Бокотєй. Він разом із Ф. Черняком у 1986 та 1988 рр. взяли участь у Міжнародному симпозиуму скла у м. Новий Бор (Чеська республіка). Тут їм вдалося обмінятися культурним досвідом із митцями зі всього світу та приєднатися до студійного руху, і згодом поширити його ідеї серед колег та студентів [7; 60]. А. Бокотєй провадить активну та багаторічну роботу на міжнародній арені: як учасник ряду резиденцій, симпозиумів, автор персональних виставок за кордоном, викладач та суспільний діяч. Його скляні композиції є в найавторитетніших колекціях світових музеїв та утворюють якісний художній рівень українського склярства. Важливо, що твори мистецтва – це першочергово носії соціальної інформації, тому їх аналіз є особливо важливим у контексті міжнародного представлення вітчизняних здобутків.

Творчість А. Бокотєя – яскравий феномен у царині художнього скла. Закономірно, що він став культурним символом львівської мистецької школи. Йому вдалося переосмислити традиції, створити нові способи декорування та ефектно дебютувати в об'ємно-просторовій склопластиці. Авторський підхід до трактування персонажів багатофігурних композицій викликає науковий інтерес. Водночас, важливо прослідкувати наскрізні сюжетні домінанти у творчості митця, символізм його композицій. Актуальність дослідження зумовлена появою новаторських монументальних композицій А. Бокотєя, які є уособленням унікального експерименту та значною мистецькою спадщиною України, представлені на міжнародній культурній арені та потребують детального аналізу.

Для того щоб зрозуміти унікальне явище, потрібно не лише його побачити та охарактеризувати, а й відчутти її приховане ідейно-смісловне наповнення, прочитати та потрактувати знаки й символи. Насамперед показовими є художні сюжети, що знайшли своє втілення у представників багатьох країн та культур. Одним із ключових в історії мистецтва є біблійна тема «Тайної вечері», що слугує джерелом творчих інтерпретацій багатьох поколінь митців. Тут важливими є композиційні рішення, стилістика, кольорові рішення, вибір медіуму тощо. Показовою є масштабна робота вирізьблена з дерева у грубій техніці в натуральну величину

Марісоль Ескобар 1982-1984 р. «Автопортрет дивиться на Тайну вечерю» представлена у Метрополітен музеї у Нью-Йорку [10]. Саме вона стала джерелом натхнення для майбутніх творчих експериментів А. Бокотей. Ця трудомістка скульптурна композиція створювалася протягом декількох років та стала знаковою у творчості художниці, яка є однією з піонерок феміністичного мистецтва. Варто зазначити, що ширина виконаної роботи становить 30 футів (9,14 м) [11]. 13 чоловічих фігур за столом згуртовані навколо центральної постаті Ісуса Христа та водночас поділені відносно взаємодії та жестикуляції персонажів по троє. Площинні розмальовані обличчя поєднані з об'ємом постатей створюють примарний ілюзорний зв'язок із реальністю. Також важливо зауважити щодо посуду на столі, показовою є чаша, ймовірно грааль та дерев'яні тарілки з рибою, хліб. Ця скульптурна композиція виразно репрезентує динаміку переходу від вирішення образних задач площинною різьбою до об'ємних фігур та вільних формотворчих пошуків навіть у контексті релігійного сюжету, що є актуальним для мистецтва загалом.

У свою чергу, мистецький доробок А. Бокотей сповнений символізму, духовних пошуків та є органічною частиною світового художнього процесу. Іменитий скляр багато років виношував ідею майбутньої масштабної та технологічно складної композиції, яка змогла б відобразити гостроту пристрастей біблійного сюжету. Отже, закономірно що ювілейний проєкт митця під назвою «Виставка однієї композиції» представлений у Національному музеї у Львові ім. Андрея Шептицького у 2018 р. (до 80-тиліття митця), апелював до згаданого євангельського мотиву [6; 59]. Проте, за задумом автора концептуального проєкту, перед тим як побачити її глядач проходив через зали з інсталяціями та відеоартом наштовхуючи на філософські роздуми. Загадковою «єдиною роботою» у фінальній залі стала великоформатна багатофігурна композиція «Тайна вечеря» шириною майже 7 метрів. 13 фігур із безколірного скла розміщених за столом на підвищенні, виконані у гутній техніці, вражають масштабом та сяєвом, якого вдалося досягти завдяки особливості матеріалу та через вдало налаштоване експозиційне освітлення. Водночас роль фінального акорду виставкового проєкту максимально підсилила загальне враження глядачів.

Варто наголосити на індивідуальному підході до трактування кожного персонажу. Не зважаючи на вільні формотворчі рішення та доволі реалістичні моделі, автору вдалося передати експресивність події. Насамперед це зчитується у жестах фігур, позах та виразах облич. Окрім того, привертає увагу майстерно виконані драперії, які є квінтесенцією авторського пластичного формотворення образів. Показовою є інтеграція декоративно-прикладного матеріалу – скла – для вирішення образотворчих завдань. Це апелює до тенденцій творчих пошуків представників міжнародного руху студійного скла [1; 25]. Як зазначає З. Чегусова: «...ніхто з європейських гутників досі не наслідовався втілити цей священний сюжет у мистецтві художнього скла. Тож саме український художник А. Бокотей першим у світовому мистецькому просторі наважився вирішити це складне образно-пластичне завдання...» [8; 61].

Не можна оминати чашу, розміщену на столі перед фігурою Ісуса Христа, яка є чіткою аналогією з християнською святинею граалем. Вона була не лише основним візуальним символом виставкового проєкту та акцентом монументальної композиції, а й стала символом єдиної в Україні кафедри художнього скла Львівської національної академії мистецтв, резиденції для молодих художників-склярів «European Glass Education» й Премії імені проф. А. Бокотей [9]. Додамо, що композиція «Тайна вечеря» передана до фонду Національного музею у Львові ім. Андрея Шептицького. Протягом 2018-2019 рр. композиція експонувалася у Львівському національному театрі опери та балету ім. Соломії Крушельницької [5]. Небачений досі розмах, масштаб та новаторство образно-пластичних рішень викликало значний резонанс у мистецькому середовищі. Відтак була замовлена друга версія багатофігурної композиції для представлення у першому парку сучасної скульптури «PARK3020», що знаходиться на території великого рекреаційного комплексу «Edem Resort Medical & Spa» у с. Стрілки, Львівської обл. Показово, що куратори простору поставили перед собою амбітну мету розвитку: дати можливість скульпторам реалізуватися в межах країни та стати відомими на міжнародній арені й водночас закласти перші кроки до тисячолітньої історії. В той же час робота А. Бокотей, презентована з нагоди першої річниці парку, стала його унікальним символічним маркером.

Варто зазначити, що незважаючи на однаковий сюжетний мотив, роботи 2018 і 2021 років є цілком різними. Так, скульптурна композиція 2021 р. виконана вже не у гутній техніці, а методом термоформажу (ф'юзингу). Ця зміна дозволила змоделювати більш реалістичні та деталізовані образи: волосся, вирази облич, драперії, пальці на руках тощо, з огляду на що можемо говорити про певну еволюцію пластичного трактування фігур. Унікальна творча робота А. Бокотей безумовно є однією з точок відліку якісно іншого рівня професійної майстерності та нових підходів у мистецтві художнього скла [8].

У свою чергу, ще однією знаковою композицією митця є «Теракотова армія» 2018-2019 рр., що складається з восьми воїнів та коня, виконаного у натуральну величину. В ній автору значною мірою вдалося побороти крихкість скла та завдяки листовій конструкції реалізувати творчий задум. Хоч фігури і

апелюють до китайської археологічної пам'ятки, проте у них, так само як і у ликах апостолів із «Тайної вечери», прочитується індивідуалізоване трактування образів та пластичний почерк митця. Водночас важливо акцентувати на ретельному ескізуванні багатофігурної композиції та виготовленні спеціальних дерев'яних форм на основі яких були створені скляні відповідники.

Варто зазначити, що до сюжету «Теракотової армії» А. Бокотей звернувся ще у 2017 р., але у камерному форматі пластики. На противагу великоформатній композиції, обраний абстрактний підхід до моделювання фігур, а основне змістове та емоційне навантаження зосереджене на експресивності ліній та кольоровій гамі [5]. Показово, що перший ескізний варіант та пробна фігура зображала не китайських воїнів, а українських козаків. Це було авторське бачення традиційного образу: зачіска «оселедець», довгі вуса, що тяжіють до низу, шабля та шаровари, підперезані широким поясом у поєднанні з одухотвореними виразами облич. Монументальна творча робота митця експонується у Музеї мистецтва Центрально-Східної Європи «Грінвейв» у м. Усі, КНР.

Загалом, фактор міжнародного представлення доробку А. Бокотей є важливим у контексті позиціонування українського художнього скла у світі. Зокрема, варто зазначити, що відеоролик із композицією «Теракотова армія» створив справжній резонанс у соціальній мережі Facebook на сторінках міжнародних фахових спільнот, а під час повномасштабного вторгнення Росії в Україну трансформувалася у своєрідний мистецький символ підтримки [4]. Насамперед це демонструє алегоричний факт ототожнення кінцевої версії роботи з первинною: утвердження незламності воїнів, які захищають свою країну.

Принагідно загадаємо поточні напрацювання Андрія Бокотей. У 2023 р. відбулося представлення публіці нової масштабної багатофігурної композиції ангелів, особливістю якої стало експонування у підвісному стані під куполом павільйону скульптурного простору «PARK 3020», де вже представлена «Тайна вечерея» 2021 р. Цей творчий проєкт є знаковим для української художньої культури не лише через його постійне представлення в межах країни, а й завдяки своїй суті, синергії духовних знаків та символів.

Отже, процес мистецького розвитку є формотворчим фундаментом людства й водночас наповнює наше існування концептуальним змістом. Культуротворчий підхід у діяльності художників є ключовим ціннісним фактором передачі, осмислення та трансляції традицій, здобутків і надбань. У свою чергу твори мистецтва слугують носіями соціальної інформації, що визначає їх виняткову роль для сучасників, історії та прогресу.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Підсумовуємо, що «Тайна вечерея» та «Теракотова армія» є знаковими роботами не лише у контексті творчості А. Бокотей, а й гідно представляють українське мистецтво художнього скла у світі. Ілюзорна легкість, величність, переконливість та глибока образна символічність є визначальними характеристиками великоформатних композицій А. Бокотей. Визначено, що масштабні творчі роботи уособили вершину інтелектуально-духовних пошуків автора та по-новому розкривають можливості матеріалу. Окресливши сюжетні доміанти було проаналізовано видозміну їх інтерпретацій та значення у контексті культуротворчих процесів. Водночас, митцю вдалося досягти синергії авторського експерименту у трактуванні образів та новаторства у формотворчих підходах. Показово, що автор продовжує активно працювати над створенням нових робіт та вдосконалювати задекларовані концептуальні ходи, що уможливило подальші дослідження. Монументальні композиції А. Бокотей 2018-2022 рр. задали новий масштаб вирішення творчих задач у царині художнього скла та стали точкою відліку багатофігурних ансамблів якісно нового рівня: насамперед завдяки демонстрації вершини художньої майстерності у склопластиці та гідній репрезентації українського мистецтва на міжнародній арені.

Список використаної літератури

1. Бокотей М. А. Методичні рекомендації студентам освітньої програми «Художнє скло» до вивчення курсу «Авторське художнє скло». Львів : ЛНАМ, 2020. 36 с. URL: <https://lnam.edu.ua/files/Academy/faculty/dpm/glass/pdf/Alumni/avtorske.pdf> (дата звернення 18.01.2024)
2. Бокотей М. Постстудійні тенденції у світовому художньому склі: роль інституційного впливу. *Вісник Львів. нац. акад. мистецтв*, 2023. Вип. № 51. С. 24-32. DOI: 10.37131/2524-0943-2023-51-3
3. Іжик М. *Тамниці Теракотової армії*. CRJ online. 2016. URL: <https://ukrainian.cri.cn/661/2016/10/13/2s46139.htm> (дата звернення 18.10.2022).
4. Публікація «Теракотової армії» Андрія Бокотей. 21 st Century Glass: Conversations and Images / Glass Secessionism. Група у соціальній мережі Facebook. URL: <https://www.facebook.com/groups/glasssecessionism/permalink/4663412683781764/> (дата звернення 19.01.2024).
5. «Тайна вечерея». Виставка Андрія Бокотей. Офіційний сайт Львів. нац. театру опери та балету ім. С. Крушельницької. URL: <https://opera.lviv.ua/shows/tajna-vecherya-andriya-bokoteya/> (дата звернення 12.02.2024).
6. «Теракотова армія» Андрія Бокотей. Офіційний персональний сайт Андрія Бокотей. URL: <http://www.bokotey.com/ua/4619/terakotova-armija-n-70.html> (дата звернення 18.01.2024).

7. Смакова Л. В. Репрезентація львівської школи художнього скла у світі: освітній аспект міжнародних резиденцій, форумів та симпозіумів. 7UA. Спец. Вип. у рамках I Міжнар. резиденції European Glass Education. Львів: Колір Про. 2020. С. 60-76. URL: https://lnam.edu.ua/files/Academy/faculty/dpm/glass/pdf/Alumni/7UA_EGE.pdf (дата звернення 12.02.2023).
8. Чегусова З. Таємна вечеря Андрія Бокотея. 7 UA. 2018. № 5. С. 58–69 URL:https://lnam.edu.ua/files/Academy/faculty/dpm/glass/7UA/5_Chegusova.pdf (дата звернення 19.01.2024).
9. PARK 3020. Про нас. Офіційний сайт Парку 3020. URL: <https://park3020.com/uk/pro-nas/>(дата звернення 19.01.2024).
10. Self-Portrait Looking at The Last Supper. Collection of The Metropolitan museum of art. URL: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/484650> (дата звернення 12.02.2024).
11. Marisol's Monumental Self-Portrait Looking at The Last Supper. Press release. The Metropolitan museum of art. 2014. URL: <https://www.metmuseum.org/press/exhibitions/2014/marisol> (дата звернення 12.02.2024).
12. I European Glass Education. Офіційний сайт ЛНАМ. URL: <https://lnam.edu.ua/uk/glass/ege.html> (дата звернення 19.01.2024).

References

1. Bokotei M. A. Metodychni rekomendatsii studentam osvitnoi prohramy «Khudozhnie sklo» do vyvchennia kursu «Avtorske khudozhnie sklo». Lviv: LNAM, 2020. 36 S. URL: <https://lnam.edu.ua/files/Academy/faculty/dpm/glass/pdf/Alumni/avtorske.pdf> [in Ukrainian].
2. Bokotei M. A. Mizhnarodnyi rukh studiinoho skla. Metodychni rekomendatsii. Lviv : LNAM, 2020. 45 S. URL: <https://lnam.edu.ua/files/Academy/faculty/dpm/glass/pdf/movement.pdf> [in Ukrainian].
3. Izhyk M. Taiemnytsi Terakotovoï armii. CRJ online. 2016. URL: <https://ukrainian.cri.cn/661/2016/10/13/2s46139.htm> [in Ukrainian].
4. Publikatsiia «Terakotovoï armii» Andriia Bokoteia. 21st Century Glass: Conversations and Images / Glass Secessionism. Hrupa u sotsialnii merezhi Facebook. URL: <https://www.facebook.com/groups/glasssecessionism/permalink/4663412683781764/> [in Ukrainian].
5. «Taina vecheria». Vystavka Andriia Bokoteia. Ofitsiinyi sait Lvivskoho natsionalnoho teatru opery ta baletu imeni Solomii Krushelnytskoi. URL: <https://opera.lviv.ua/shows/tajna-vecherya-andriya-bokoteia/> [in Ukrainian].
6. «Terakotova armii» Andriia Bokoteia. Ofitsiinyi personalnyi sait Andriia Bokoteia. URL: <http://www.bokotei.com/ua/4619/terakotova-armija-n-70.html> [in Ukrainian].
7. Smakova L. V. Rezentatsiia lvivskoi shkoly khudozhnoho skla u sviti: osvittii aspekt mizhnarodnykh rezidentsii, forumiv ta sympoziumiv. 7UA. Spetsialnyi vypusk u ramkakh I Mizhnarodnoi rezidentsii European Glass Education. Lviv : Kolir Pro. 2020. S. 60-76. URL: https://lnam.edu.ua/files/Academy/faculty/dpm/glass/pdf/Alumni/7UA_EGE.pdf [in Ukrainian].
8. Chehusova Z. Taiemna vecheria Andriia Bokoteia. 7UA. 2018. № 5. S. 58–69 URL:https://lnam.edu.ua/files/Academy/faculty/dpm/glass/7UA/5_Chegusova.pdf [in Ukrainian].
9. PARK 3020. Pro nas. Ofitsiinyi sait Parku 3020. URL: <https://park3020.com/uk/pro-nas/> [in Ukrainian].
10. Self-Portrait Looking at The Last Supper. Collection of The Metropolitan museum of art. URL: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/484650>
11. Marisols Monumental Self-Portrait Looking at The Last Supper. Press release. The Metropolitan museum of art. 2014. URL: <https://www.metmuseum.org/press/exhibitions/2014/marisol>.
12. I European Glass Education. Ofitsiinyi sait LNAM. URL: <https://lnam.edu.ua/uk/glass/ege.html> [in Ukrainian].

FIGURATIVE DOMINANTS IN THE MONUMENTAL COMPOSITIONS OF ANDRII BOKOTEY «THE LAST SUPPER» AND «TERRACOTTA ARMY»

Smakova Lyudmyla – postgraduate student Lviv national academy of arts

The article discusses the monumental compositions of Andriy Bokotei from 2018-2021, in particular «The Last Supper» and «Terracotta Army». The inspirational sources of the author's artistic decisions are analyzed, as well as emphasis is placed on the high level of artistic plasticity and its significance on the international stage. It is determined that the large-scale creative works represent the pinnacle of the author's intellectual and spiritual activity and reveal new possibilities of the material. A professional art analysis of the compositions «The Last Supper» from 2018 and 2021 is presented. The artistic dominants are outlined and the variation of their interpretations in the context of cultural processes is analyzed.

Key words: Andriy Bokotey's creativity, glass art, «The Last Supper», «Terracotta Army», international studio glass movement, decorative and applied arts, figurative dominants, the cultural process.

UDC 748:666.1.058:159.937 A. Bokotey

FIGURATIVE DOMINANTS IN THE MONUMENTAL COMPOSITIONS OF ANDRII BOKOTEY «THE LAST SUPPER» AND «TERRACOTTA ARMY»

Smakova Lyudmyla – postgraduate student Lviv national academy of arts

The aim of the article is to identify the dominant images in the monumental compositions of Andriy Bokotey's «The Last Supper» and «Terracotta Army» and analyze them in a cultural context.

Research methodology. Analytical, comparative, formalistic methods were applied.

Results. It is determined that the large-scale creative works represent the pinnacle of the author's intellectual and

spiritual activity and reveal new possibilities of the material. The inspirational sources of the author's artistic decisions are analyzed, as well as emphasis is placed on the high level of artistic plasticity and its significance on the international stage. A professional art analysis of the compositions «The Last Supper» from 2018 and 2021 is presented. The artistic dominants are outlined and the variation of their interpretations in the context of cultural processes is analyzed.

Novelty. For the first time, Andriy Bokotey's monumental glass compositions «The Last Supper» and «Terracotta Army» were comprehensively analyzed in a cultural context.

The practical significance. The obtained results can serve as a basis for further research on the creativity of Andriy Bokotey and the characteristics of Ukrainian glass art in general. They may also be used as a source of inspiration for artists and those who are interested in the international studio glass movement. The article provides a better understanding of the creative phenomenon of the most famous Ukrainian glass artist, Andriy Bokotey.

Key words: Andriy Bokotey's creativity, glass art, «The Last Supper», «Terracotta Army», international studio glass movement, decorative and applied arts, figurative dominants, the cultural process.

Надійшла до редакції 27.03.2024 р.

УДК 784.3

МУЗИЧНА МОВА ЦІН ЧЖУ В КИТАЙСЬКІЙ ХУДОЖНІЙ ПІСНІ «ВЕЛИКА РІКА ТЕЧЕ НА СХІД» НА ПОЕЗІЮ СУ ШІ

Ксіонг Ченгіанг – аспірант кафедри теорії музики,

Львівська національна музична академія ім. М.В. Лисенка, м. Львів

<https://orcid.org/0009-0003-2536-541X>

DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v48i.757>

850249517qq@gmail.com

Відзначені політичні події в Китаї у двадцяті роки ХХ ст. – Сінхайська революція та «Рухи 4 травня», які стали поштовхом для навчання молодих китайських митців у країнах Заходу та США. Окреслено вплив молодих композиторів – Сяо Юмея, Цін Чжу, Чжао Юань Женья, які, повернувшись на батьківщину, поширювали і втілювали набуті знання, впливаючи на становлення нового в Китаї жанру – китайської художньої пісні. Здійснений детальний аналіз виражальних особливостей – мелодії, гармонії, ритму, тощо, співвідношення поезії та музики у першому зразку жанру – пісні композитора Цін Чжу «Велика ріка тече на Схід» (1920 р.) на вірші середньовічного китайського поета й письменника Су Ші, – продемонстрував синтез західної композиційної техніки та традиційної китайської «поезії вод і гір». Поява нового жанру стала втіленням музичного романтизму у камерно-вокальній творчості китайських митців ХХ ст.

Ключові слова: китайська музика, жанр художньої пісні, романтизм, «поезія вод і гір», виражальні засоби, музична мова, композиторська творчість.

Постановка проблеми. У руслі багатовікової традиції камерно-вокальної музики Піднебесної на початку ХХ ст. відбувся процес становлення та розвитку мистецької пісні європейського зразка – *kunstlied*, яка в Китаї отримала назву «китайська художня пісня». Передумовами виникнення жанру послужили як внутрішні соціальні фактори, – політичні події в країні,¹ так і зовнішні. Вирішальне значення для зміни суспільного устрою в країні мали Сінхайська революція² (1911–1913 рр.) та «Рухи 4 травня»³ (1919 р.).

Як наслідок – один із потужних процесів, а саме, залучення Китаю до світової культури, європейської та американської, проходив шляхом навчання молодих китайських митців у цих країнах. Перспективні музиканти Сяо Юмей, Цін Чжу, Чжао Юань Жень навчалися за межами Китаю.

Відтак після повернення в країну поширювали і ділилися набутими знаннями у Піднебесній. Чжоу Цецзон писав: «Інтелігенти вважали, що для будівництва нового Китаю необхідно вчитися у Заходу» [3; 4].

Дослідники камерно-вокальної творчості Китаю стверджують, що виникнення жанру китайської художньої пісні є новою віхою в історії розвитку національної музичної культури.

У Хунюань у дисертаційному дослідженні резюмує: «Китайська художня пісня виникла як відгук на вимоги часу, ставши втіленням музичного романтизму ХХ століття» [2; 45].

Доповнюючи сказане вище, пише: «Народження китайської художньої пісні – документальне підтвердження результативності революційного оновлення в музичному мистецтві та літературі Китаю» [2; 45].

Яскравим представником молодих перспективних творців цього жанру став Цін Чжу⁴. Під час навчання в Німеччині він написав художню пісню «Велика ріка тече на Схід» (1920 р.) на поезію Су Ші, яка вважається першим зразком нового жанру в Піднебесній.

Цін Чжу (Qing Zhu 青主) – це псевдонім Ляо Шанго (廖尚果). Цим іменем у середині 20-х років композитор та музикознавець почав підписувати свої публікації про музику. Низка статей Цин